HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

שכל הפרשה נאמרה על הסדר וכו'. ואי כסדרן כתיבי וכן הסדר שמוציאין בלבישה ראשונה ואין עבודה חיצונה של בגדי זהב מפסקת בין עבודת היום להוצאת כף ומחתה לא משכחת לה וכו' כבר פרשתיה בפרק אמר להם הממונה (לעיל דף לב.): **בשעיר הנעשה בחוץ.** כדכתיב (במדבר כט) מלבד חטאת הכפורים והוא אינו כתוב כאן אבל אילו ואיל העם דווקא כתבינהו קרא אחר הוצאת כף ומחתה ולא אינטריך לן לשנס סדרא דקראי: **אמר קרא ויצא ועשה וגו'.** וזו יציאה ראשונה האמורה בפרשה הילכך על כרחך מקמי הוצאת כף ומחתה עביד להו בהפסקה שביניהם לעבודת היום: **אשר לבש כלו.** אלמא זו היא פשיטה שניה שמע מינה יש הפסקת חילוף בגדים בין עבודת היום להוצאת כף ומחתה. ורבא לא אתקפיתה דרבי זירא קאי אלא לפרושי טעמא דמתניתא דמשבשא קראי: ה"ג **קראי כתיבי וכו'.** ולא גרס תרי: **אינו רואה פר ושעיר הנשרפים.** אלמא שריפתן בעוד שכהן גדול לבוש בגדי בוץ היא: **ואילו אימורי חטאת.** לדברי הכל [ע.] בתר הכי עביד להו (כשמובל) בטבילה שלישית עם אילו ואיל העם: **אימא חוץ מפסוק זה ואילך.** לא נכתבה על הסדר: **שביש מפניפא.** ואימא שריפת הפר והשעיר אחר טבילה שלישית: **אמר קרא והמשלח את השעיר וגו'.** ובאותו לשון עצמו נאמר והשורף אותם דמשתעי בשריפת הפר ושעיר ושניהן כתובין אחר ואת אלב החטאת ועל כרחך שילוח השעיר מקמי הקטרת אימורים הוה דכתיב ושלח את השעיר במדבר והדר ואת אלב החטאת על כרחך והמשלח דכתיב בתריה כלומר שהפסיק הענין שהיה מדבר בו וחוזר ומסיימו ואומר ואותו שילוח שאמרתי לך למעלה המשלחו מטמא בגדים ובאותו לשון עצמו נאמר והשורף: **מה והמשלח.** אף על פי שנכתב אחר אימורי חטאת דמעיקרא הוא אף והשורף אף על פי שנכתב אחריהן מעיקרא הוא: **אדרבה מה שורף דהשתא.** שהרי לווי עיקר שריפתן אחר אימורי חטאת נאמר דכתיב ואת אלב החטאת וגו' והדר ואת פר החטאת יוציא: **אף המשלח דהשתא.** דווקא כתב אחר אימורין ושילוח שעיר האמור למעלה מהם הכי קאמר ונשא השעיר עליו את [ב] עוונותם ושלחו המדברה כשיגיע זמן שילוחו: **והמשלח מעיקרא משמע.** כלומר שחוזר לענין שהפסיק בו וכמו שפירשתי ושילוח שעיר במקומו נכתב מלא הדר וכתב אחר אימורין ושלח השעיר והמשלחו יכנס בגדיו: **רבא אמר.** לא מצית אמרת דשילוח שעיר לא במקומו נאמר דהא לא הזקיקו לעמוד שם אלא עד שעת כפרה והיא עבודת היום דמתן דמים: **אפי' משנה.** ליום המחרת: **מלאו בשוק.** מכבדו לפני הבריות ואומר לו איש כהן גדול וכו': **מחייה חייס.** הוא הקדוש ברוך הוא עשינו שליחותו: **מפטרי מהדדי.** שהיה אחד נוטל רשות מחבירו לשוב לביתו: **אתהלך וכו'.** איידי דאיירי בחייס מתוקנים נקט לה: **זה מקום שווקים.** שאדם מוצא לקנות מזונותיו ולפי שהיה דוד מטלטל נע ונד היה מתפלל על הדבר: **שמתפללות עליו.** מי שהיה עני בילדותו ונעשה עשיר לעת זקנותו דומה לו כאילו עכשיו נעשה חי מתוך מיתה: **אליכם אישים אקרא.** ו) בראש פרשת ושנות חייס הוא להכי נקט ליה: **שדומין לנשים.** עונתין ותשושי כח: **אישים.** לשון אשה מדלא כתיב אנשים: ז) **(שנסך) יין וכו'.** אישים לשון קרבן אשה: מריח

ח) **נכנס** להקטיר קטורת של בין הערבים ולהטיב את הנרות. תימה הוא דלא קתני תמיד של בין הערבים ושמא יש לומר משום דכבר תנא ליה בריש במילתיה דר"ע: **ולהטיב** את הנרות. הא דלא תנא להדליק את הנרות שהיתה בין הערבים אבל הטבה בלבד הוא ג"ל דדילמא בימי שמעון הצדיק נשנית משנה זו וכן מתניתין דתמיד (דף לג.) דתנן מי שזכה בדישון המזבח נכנס ומצא שתי גרות מזרחיות דולקות מדשן את השאר ומניח את אלו זה היה כמו כן בימי שמעון הצדיק מצאן שכבו פי' משמע שמעון הצדיק מדשנו כו' ואם כן בימי שמעון הצדיק היו דולקין אותן שתי גרות מזרחיות עד הערב והיה צריך להטיב אותם בריש ואחר כך היה עושה הדלקה ולהכי נקט ולהטיב את הגרות ולא קתני להדליק משום דהטבה היתה קודם כדפרישית: **לא** משכחת לה **אלא ג' טבילות.** לעיל פ' אמר להם הממונה (דף לב. ד"ה ואי) פירשתי: ואימא

שכל הפרשה כולה נאמרה על הסדר חוץ מפסוק זה מאי טעמא אמר רב חסדא גמירי ח) חמש טבילות ועשרה קידושין טובל כהן גדול ומקדש בו ביום ואי אמרת כסדרן כתיבי לא משכחת לה אלא שלש טבילות וששה קידושין מתקיף לה רבי זירא ודילמא מפסיק ליה בשעיר הנעשה בחוץ אמר אביי אמר קרא [1] ויצא ועשה את עולתו מיציאה ראשונה עביד אילו ואיל העם רבא אמר אמר קרא [2] ופשט (ט) את בגדי הבד שאין ת"ל [3] אשר לבש כלום אדם פושט אלא מה שלובש אלא מה תלמוד לומר אשר לבש שלבש כבר מתקיף לה רבה בר רב שילא ואימא דמפסיק ליה בשעיר הנעשה בחוץ הכתיב ויצא ועשה וכל הפרשה כולה נאמרה על הסדר והא קראי כתיבי [3] ואת חלב החטאת יקטיר המזבחה והדר [4] ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת ואילו אנן תנן [5] הרואה את כהן גדול כשהוא קורא אינו רואה פר ושעיר הנשרפין ואילו אמורי חטאת בתר הכי מקטיר להו אימא חוץ מפסוק זה ואילך ומאי חזית דמשבשת קראי שביש מתניתא אמר אביי אמר קרא [5] והמשלח [6] והשורף מה משלח דמעיקרא אף שורף דמעיקרא אדרבה מה שורף דהשתא אף משלח דהשתא והמשלח דמעיקרא משמע רבא אמר אמר קרא [7] יעמד חי [7] עד מתי יהא זקוק לעמוד חי עד שעת כפרה ואימתי שעת כפרה בשעת מתן דמים ותו לא אתי משלח מצאו בשוק לכהן גדול אומר לו אישי כ"ג עשינו שליחותך מצאו בביתו אומר לו מחיה חיים עשינו שליחותו אמר [8] רבה כי מיפטרי רבנן מהדדי בפומבדיתא אמרי הכי מחיה חיים יתן לך חיים ארוכים וטובים ומתוקנין [8] אתהלך לפני ה' בארצות החיים אמר רב יהודה זה מקום שווקים [9] כי אורך ימים ושנות חיים ושלום יוסיפו לך וכי יש שנים של חיים ויש שנים שאינן של חיים אמר רבי אלעזר אלו שנותיו של אדם המתהפכות עליו מרעה לטובה [10] אליכם אישים אקרא אמר רבי ברכיה אלו תלמידי חכמים שדומין לנשים ועושין גבורה כאנשים ואמר רבי ברכיה הרוצה לנסך יין על גבי המזבח ימלא גרונם של תלמידי חכמים יין שנאמר אליכם אישים אקרא ואמר רבי ברכיה אם רואה אדם שתורה פוסקת מזרעו ישא בת תלמיד חכם שנאמר [11] אם יזקין בארץ שרשו ובעפר ימות גזעו מריח

1. וְרָחַץ אֶת בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם בַּמָּקוֹם קָדוֹשׁ וְלָבַשׁ אֶת בְּגָדָיו וְיָצָא וְעָשָׂה אֶת עֹלָתוֹ וְאֶת עֹלַת הָעָם וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד הָעָם:
2. וּבֶא אַהֲרֹן אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וּפָשַׁט אֶת בִּגְדֵי הַבַּד אֲשֶׁר לָבַשׁ בְּבֹאוֹ אֶל הַקֹּדֶשׁ וְהִנִּיחָם שָׁם:
ויקרא טז כג
3. וְאֶת חֵלֶב הַחַטָּאת יַקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה:
ויקרא טז כה
4. וְאֵת פַּר הַחַטָּאת וְאֵת שָׂעִיר הַחַטָּאת אֲשֶׁר הוּבָא אֶת דָּמָם לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ יוֹצִיא אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְשָׂרְפוּ בָאֵשׁ אֶת עֹרֹתָם וְאֶת בְּשָׂרָם וְאֶת פִּרְשָׁם:
ויקרא טז כז
5. וְהַמְשַׁלֵּחַ אֶת הַשָּׂעִיר לַעֲזָאזֵל יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ אֶת בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְאַחֲרֵי כֵן יָבוֹא אֶל הַמַّחֲנֶה:
ויקרא טז כו
6. וְהַשֹּׂרֵף אֹתָם יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ אֶת בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְאַחֲרֵי כֵן יָבוֹא אֶל הַמַّחֲנֶה:
ויקרא טז כח
7. וְהַשָּׂעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרָל לַעֲזָאזֵל יַעֲמֹד חַי לִפְנֵי יְיָ לְכַפֵּר עָלָיו לְשַׁלֵּחַ אֹתוֹ לַעֲזָאזֵל הַמִּדְבָּרָה:
ויקרא טז י
8. אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְיָ בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים:
תהלים קטז ט
9. כִּי אֹרֶךְ יָמִים וּשְׁנוֹת חַיִּים וְשָׁלוֹם יוֹסִיפוּ לָךְ:
משלי ג ב
10. אֲלֵיכֶם אֲנָשִׁים אֶקְרָא וְקוֹלִי אֶל בְּנֵי אָדָם:
משלי ח ד
11. אִם יִזְקַן בָּאָרֶץ שָׁרְשׁוֹ וּבֶעָפָר יָמוּת גִּזְעוֹ: מֵרֵיחַ מַיִם יַפְרִחַ וְעָשָׂה קָצִיר כְּמוֹ נָטַע:
איוב יד ח-ט

מוסף רש"י

שכל הפרשה כולה נאמרה על הסדר. נאמרו המקראות על סדר העבודות המתאלפות, כסדרן כפרשה כך סדר עבודתם, חוץ מפסוק **זה.** שכתב הוצאת כף ומחתה עם עבודות הפנימיות ולא הפסיק עבודת אילו ואיל העם בינתיים והיה לו לכתוב בתחילה ויצא ועשה את עולתו וגו' ואח"כ ובא אהרן להוציא כף ומחתה ואח"כ ופשט את בגדי הבד וכל הנאמר בגדי הבד והניחם שם ורחץ את בשרו במים ולבש בגדיו, שמונה של כל השנה, ועשה המוספין ותמיד של בין הערבים (לעיל לב.) ובגדי זהב זו היא אחר עשיית עולתו ועולת העם והקטרת אמורי פר ושעיר שנעשים בחוץ בבגדי זהב וטובל ומקדש ופושטן ולובש בגדי לבן ובא אל אהל מועד להוציא את הכף ואת המחתה שהקטיר בה הקטרת לאחר ולפנים (ויקרא טז כא). **מאי טעמא.** לריך להפסיק בתילו ואילו העם בין עבודת היום להוצאת כף ומחתה (לעיל לב.). **גמירי.** הלכה למשה מסיני, **חמש טבילות.** בו ביום (שם) **ועשרה קידושין.** ידיו ורגליו מן הכיור (לעיל יט.). **ואי אמרת כסדרן.** של עבודות כתיב מקרא זה, **לא משכחת לה אלא שלש טבילות.** אחת לתמיד של שחר ואחת בין ובין עבודת היום כולה עם הוצאת כף ומחתה, ואחת בין הוצאת כף ומחתה לאילו ואיל העם ועמהם המוספין ותמיד של בין הערבים, לפיכך לריך להפסיק אילו ואיל העם בין עבודת היום להוצאת כף ומחתה והוצאתן תפסיק בין אילו ואיל העם לתמיד של בין הערבים, הרי חמש, תמיד של שחר בבגדי זהב, עבודת היום בבגדי לבן, אילו ואיל העם בבגדי זהב על המזבח החיצון, הוצאת כף ומחתה בבגדי לבן ומוספין ותמיד של בין הערבים בבגדי זהב (שם). **יעמד חי.** על כרחך ללמדנו שאם מת אתה לריך להביא אחר, דאי לא למאי אמת, אם תאמר אנא שלמנו עד לאחר מתן דמים ליכתוב יעמד לפני ה' לכפר עליו, מי למה לי, אלא שאם מת לריך להביא אחר (לעיל מז:). **עד מתי יהא זקוק לעמוד חי.** אנא שעת כפרה. הא אם מת קודם לכן אין כפרת הדם כלום (לעיל סה.) דכתיב לכפר עד שיכפר בדמו של תמיד (לעיל מז:).

הגהות הב"ח

(א) גמ' רבא אמר אמר קרא ופשט. נ"ב אחר הוצאת כף ומחתה בבגדי לבן: (ב) רש"י ד"ה אף המשלח כו' ונשא השעיר עליו את כל עונותם ושלחו:

רבינו חננאל

אמר רב חסדא גמירי ה' טבילות וי' קידושין, ואי כסדרן, כלומר כמו שכתובה עבודת היום, לא תמצא אלא שלש טבילות, וזה פירושו, טבילה לתמיד של שחר שהוא קודם ט) לעולה, ואחר כך כתיב כשבא ללבוש בגדי לבן (כתיב) בגדי קדש [הם] ורחץ במים את בשרו ולבשם, וכתוב מפורש הכל סדר עבודת היום. ובסוף עבודה כתוב ובא אהרן אל אהל מועד ופשט את בגדי הבד וגו', וכתיב בתריה ורחץ את בשרו במים במקום קדוש וגו', ויצא ועשה את עולתו וגו'. שלמו העבודות באלו שלש טבילות אלא היה עושה עבודת היום ומניח הכף והמחתה ויוצא טובל ועושה אילו ואיל העם כו', ואחר כך טובל עוד ונכנס ומוציא המחתה ויוצא וטובל ומשלים, לפיכך אמר רב חסדא כל הפרשה נאמרה על הסדר אלא מובא אהרן אל אוהל מועד ואילך. **כשבא** המשלח אומר לכהן גדול מחיה חיים עשינו שליחותנו. **בפומבדיתא** כי הוו מיפטרי רבנן מהדדי אמרי הכי, מחיה חיים יתן לך חיים ארוכים טובים ומתוקנים, שנאמר כי ארך ימים ושנות חיים ושלום יוסיפו לך. ומה הן שנות חיים השנים המשתנין לו לאדם מרעה לטובה. **אתהלך לפני ה' בארצות החיים.** זה מקום שווקים. **אליכם** אישים אקרא, אילו תלמידי חכמים (שיושבים [שדומין] כנשים ועושין גבורה כאנשים. **והרוצה** להביא יין על המזבח ישקה ת"ח שנקראו אישים. **ואם** ראה שהתורה פוסקת מזרעו, ישא בת תלמיד חכם, שנאמר אם יזקין בארץ שרשו וגו' מריח מים יפריח.

ט) נ"ל ל"ש שהוא קודש לעבודת היום.

דילמא מפסיק להו בשעיר הנעשה בחוץ. ואפילו לר' אליעזר דאמר שכל המוספין היו עם תמיד של בין הערבים אחר עבודות היום יפסיקם בשעיר (הפנימי) [החיצון] לבד ועשיתו קודם הוצאת כף ומחתה והוא הדין נמי [דהוי מלי למימר] אחר מן המוספין, ושעיר דנקט משום דרבי עקיבא שאומר שהיה מקריבו קודם אילו ואיל העם. ה"ר יוסף. **אמר קרא ויצא ועשה את עולתו כו'.** זו היא ויצא לאשורה של עבודות חוץ, שיצאה שכתובה כדי לשחוט שעיר הפנימי אין זו יציאה של עבודות חוץ כי הכל נורך עבודות פנים. **כלום אדם פושט אלא מה שלובש כו'.** תימה לדעת פרק אמר להם הממונה (לב. ח) איכא דרדים נגי ה' עבודות וי' קידושין כלום אדם פושט אלא מה שלובש אלא מקום פשיטה לבגיאה כו'. וי"ל דהכא דרים מדכתיב אשר לבש ולעיל דרים מהיקש. מ"ר. ועוד תימה לריב"א דהא אמרינן לעיל פרק הממונה (לד, ב) בשאר היה לבוש פילוסין כו' ובערב היה לבוש [הינדויין] כו' מ"ר

נע ונד וגם על ישראל כשיגלו שימצאו ארץ מגלה כל טוב ויוכלו לעסוק בתורה.

תוס' ישנים

לאו היינו לבש כבר. י"ל (דילמא) [דמ"מ] בגדי בד הן כולן אע"ג דמקרא מפקינן לעיל שפחותין מהן. **והא תרי קראי כתיבי ואת חלב החטאת** וגו' **ואת פר החטאת** וגו'. ומימה אלאו הכי תיקשי ליה דשריפת פר ושעיר כתובה היא אחר אילו ואיל העם היא היתה קודם כמו שאינו לעיל. י"ל כי משום הך קשיא אין צריך להגיה מפסוק זה ואילך שכל זה תלוי בפסוק זה דובא אל אהל מועד ויצא ועשה את עולתו דשקיל הוצאת כף ומחתה ואילו ואיל העם לא נאמר כשדר מתרי עטמי, מדא דאילו ואיל העם מקומי הם ומחתה ועוד דשריפת פר ושעיר היתה לאיסה, אבל אימורי חטאת ושריפת פר ושעיר תרי קראי בחתי נפשייהו. ה"ר יוסף. **אף שורף דמעיקרא.** ולכך מוקמינן ליה קודם אילו ואיל העם אחר שילוחו של שעיר מיד. **זה מקום שווקים.** שהיה מתפלל על עצמו שהיה